Skolinspektionen

2010-12-06

Dnr 44–2010:1369

Beslut

efter tillsyn i den fristående grundskolan Ljusfalls friskola i Finspångs kommun

Ljusfalls skolas ekonomiska förening
Mari Aktner
Lämneå herrgård 12
610 10 Ljusfallshammar

Tillsyn i den fristående grundskolan Ljusfalls friskola

Fristående förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Ljusfalls friskola uppvisar goda kunskapsresultat. År 2010 var måluppfyllelsen 100 procent i årskurs 3 och 5 och även under tidigare år är måluppfyllelsen god enligt rektorn.

Det framgår av tillsynen att skolan har goda förutsättningar att möta varje elev på sin nivå. Särskilt stöd ges till de elever som har behov av det och i dessa fall utarbetas åtgärdsprogram. Av dokumentationen i de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår dock att det förflyter lång tid innan uppföljning sker. Skolinspektionen vill betona betydelsen av kontinuerlig och regelbunden uppföljning av åtgärdsprogram, så att skolan kan bedöma vilka åtgärder som fungerar.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av omfattar enbart ämnena svenska och matematik. Rektorn anger att det inte har funnits elever som skolan bedömt ha svårigheter att nå målen i övriga ämnen och därför finns inga åtgärdsprogram där andra ämnen ingår. Likaså i de individuella utvecklingsplanerna läggs fokus på ämnena svenska, matematik och engelska. Skriftliga omdömen ges i andra ämnen men den framåtsyftande delen omfattar enbart de tre nämnda ämnena.

Skolinspektionen påtalar vikten av att skolan nogsamt följer upp elevernas kunskaper och möjligheter att nå målen i samtliga ämnen som de undervisas i. Svårigheter att nå målen i ämnena matematik och svenska kan exempelvis även innebära svårigheter att nå målen även i andra ämnen. I så fall ska åtgärdsprogrammen omfatta också dessa ämnen.

På Ljusfalls friskola pågår ett utvecklingsarbete, både internt och i samverkan med andra skolor, som Skolinspektionen ser positivt på. Men detta arbete måste intensifieras. Tillsynen visar exempelvis att rektorn för Ljusfalls friskola i högre grad behöver följa upp och utvärdera skolans resultat för att erhålla ett viktigt underlag i skolans kvalitetsarbete.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har i tillsynen av Ljusfalls friskola identifierat följande brister:

- De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav. (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, jämför med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen)
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 8 § skollagen.)
- Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräcklig utsträckning tar ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen. (9 kap. 2 § skollagen, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)

Huvudman har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 6 mars 2010.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Johan Nilsson, Anders Kennberg och Christina Aro Östgren.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Josefin Brüde Sundin
Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 **Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan**

Bilaga 2 **Bedömningar och motiveringar**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Finspångs kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Ljusfalls friskola den 13 oktober.

Huvudmannen för Ljusfalls friskola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Ljusfalls friskola, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn och företrädare för huvudmannen. Samtal med elever fördes under rundvandring på skolan. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Finspångs kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. I den kontakten framkom att kommunen visar intresse för verksamheten, har besökt skolan och välkomnar gemensamt arbete inom olika områden. Finspångs kommun och Ljusfalls friskola har bland annat samverkan gällande utvecklingsprojekt och insatser för kompetensutveckling. Detta framkom även i intervju med rektorn för Ljusfalls friskola.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Ljusfalls friskola

Tabell 1. Antal elever på Ljusfalls friskola

Ljusfalls friskola	Antal elever
Förskoleklass	9
Grundskola årskurs 1–6	26

Källa: Uppgifter från skolan, oktober 2010

Ljusfalls friskola ligger i samhället Ljusfallshammar drygt två mil nordväst om Finspång centrum. Skolverket godkände Ljusfalls friskola som en fristående grundskola för årskurserna 1–6 genom beslut (dnr 2004:0926) den 21 december 2005. I samma beslut godkände Skolverket att fristående förskoleklass får bedrivas vid skolan. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94. Utbildningens inriktning är allmän med profilering mot natur, miljö och hembygd.

Huvudman för skolan är Ljusfalls ekonomiska förening med organisationsnummer 769610-5282.

Skolan startade höstterminen 2005 och omfattar förskoleklass och grundskola årkurs 1-6. Eleverna är vid tiden för tillsynen fördelade i en förskoleklass och åldersintegrerade klasser för årskurserna 1–3 respektive 4–6. Eleverna i årskurs 3 undervisas vid vissa tillfällen tillsammans med de äldre eleverna. Eleverna på skolan kommer huvudsakligen från orten, men även från omkringliggande samhällen.

Skolan leds av en rektor som även är verksam som en av tre lärare på skolan.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, jämför med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Lärarna på Ljusfalls friskola har varje termin utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare. De utarbetar individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen för samtliga elever. I de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av beskrivs dock inte alltid elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven har undervisning i. Samhällsorienterande och naturorienterande ämnen redovisas i ämnesblock. Skriftliga omdömen får inte ges i ämnesblock från och med årskurs 4.

I några av de planer Skolinspektionen tagit del av saknas koppling till de nationella målen i lärarens beskrivning av elevens starka sidor.

De framåtsyftande planeringar som Skolinspektionen tagit del av omnämner enbart ämnena svenska, engelska och matematik. De behöver visserligen inte omfatta varje ämne utan ska vara översiktlig och koncentrera sig på vad som är mest väsentligt för den enskilde eleven. Det är ändå viktigt att även andra ämnen får utrymme i denna planering om det skulle behövas för någon elev.

Av bestämmelserna om individuella utvecklingsplaner framgår också att den individuella utvecklingsplanen ska beskriva skolans insatser för att stödja och stimulera elevens fortsatta kunskapsutveckling. Uppgifter om vilka insatser Ljusfalls skola avser att vidta för att stödja och stimulera elevens fortsatta kunskapsutveckling är i flera fall mycket knapphändiga, exempelvis "X kontaktar föräldrarna när Y behöver öva".

För mer information se Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16), sidan 14-16.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräcklig utsträckning tar ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Kunskapsresultaten vid Ljusfalls friskola redovisas och följs upp alltför begränsat. I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2009-2010 redovisas måluppfyllelse och resultat på nationella ämnesprov kortfattat och svepande. Rutiner för uppföljning och sammanställning av resultat framhålls av rektorn som ett förbättringsområde.

Det finns heller inga sammanställningar av elevernas resultat i alla ämnen på skolnivå. Skolan saknar därmed ett viktigt underlag för att i sitt systematiska kvalitetsarbete analysera och vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolan kontinuerligt följer upp och utvärderar sina resultat i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen och att nya metoder prövas och utvecklas.

Jämför med Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 1 Den enskilda skolans utveckling och 2.8 Rektors ansvar.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Ljusfalls friskola har en plan mot kränkande behandling som inte utgår från aktuell lagstiftning.

Planen som benämns Likabehandlingsplan saknar en specifik redovisning av verksamhetens behov av förebyggande arbete mot kränkande behandling som utgår ifrån en

aktuell kartläggning. Elever besvarar enkäter, som bland annat innehåller frågor om skol- och lärmiljön, vid två tillfällen per termin. Skolan sammanställer svaren i dessa undersökningar, men i planen finns ingen beskrivning där skolans behov tydligt kopplas till denna kartläggning.

Det framgår heller inte av planen vilka insatser som skolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året och hur dessa insatser relateras till de aktuella behoven. Dessutom saknas en beskrivning av vilka åtgärder som ska vidtas om kränkningar sker mellan vuxen och elev.

Likaså framgår inte ansvarsfördelningen mellan rektor och annan personal gällande förebyggande insatser. Det bör också vara tydligt i planen hur eleverna varit delaktiga i arbetet med att ta fram denna.

Se vidare Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).